

## **ПРОФЕСОР РОКСОЛАНА ЗОРІВЧАК (1934–2018): ШТРИХИ ДО НАУКОВОГО ПОРТРЕТУ**

УДК 811.161.2=111'25-11-057.4(092)“19/20”Р.Зорівчак

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/fpl.2020.133.3165>

### **РОКСОЛАНА ЗОРІВЧАК – ПОДВИЖНИЦЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

**Олександр Чередниченко**

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,  
б-р Тараса Шевченка, 14, м. Київ, Україна, 01017  
olchered@univ.kiev.ua*

**Тарас Шмігер**

*Львівський національний університет імені Івана Франка,  
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000  
t\_shmiher@ua.fm*

У статті розкрито життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність професора, доктора філологічних наук, академіка АН ВШ України, дійсного члена НТШ Роксолани Петрівни Зорівчак (1934–2018). Автори висвітлюють віхи життя, науковий доробок, педагогічну й громадську діяльність Дослідниці, подають характеристику основних її праць та аналізують її внесок у розвиток українського перекладознавства і контрастивної лінгвістики. Р. П. Зорівчак була автором 1213 публікацій, серед яких чимало статей енциклопедичного характеру та рецензій, що показує наскільки глибокоерудованою й працелюбною була Авторка. Найбільший внесок Р. П. Зорівчак зробила до історії та теорії перекладу, але однаково вагомими є роздуми про сучасний український мововжиток, сповнені глибинних спостережень та цікавих фактів.

*Ключові слова:* Роксолана Зорівчак, теорія перекладу, історія перекладу, контрастивна лінгвістика, персонологія, українська мова, англійська мова.

Постать доктора філологічних наук, професора Роксолани Петрівни Зорівчак – насправді багатогранна, адже сумлінно вона працювала і на освітянській ниві, зокрема як завідувач кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка; і в науковій сфері, як-от упродовж 30 років очолювала Комісію всесвітньої літератури імені Миколи Лукаша Наукового товариства імені Шевченка; і в націєтвердній праці, за що одержала почесні звання академіка АН ВШ України (1993), заслуженого професора Львівського



національного університету імені Івана Франка (2016), лауреата Літературних премій імені Григорія Кочура (2011) й “Ars translationis” імені Миколи Лукаша (2013).

Зорівчак Р. П. народилася 8 листопада 1934 р. у Львові, у родині галицьких інтелігентів: батько – юрист, мати – педагог, український словесник. Її батьки походили зі священничих родин. Зокрема, по материній лінії, священничий рід іде в глибини віків. Материн батько – о. Юліан Дзерович був крилошанином Святоюрської капітули, професором Духовної академії у Львові, директором Учительської семінарії, останнім довоєнним головою “Просвіти” у Львові. Дідусь по лінії батька також був священником.

Далекі предки батька були вихідцями з Харківщини.

З таким походженням Роксолані Петрівні було нелегко в житті. Крім того, вона рано осиротіла. За її словами, вона належала до “покоління, яке татів своїх пам’ятає по смутних фотографіях, що матері вберегли в обгорілих руках”. Польська влада переслідувала її батька – Петра Мінка, який у минулому служив в Українській галицькій армії. У вересні 1939 р. його інтернували у польський концентраційний табір у Березі-Картузкій. Згодом, у ніч з 18 на 19 листопада 1939 р., він загинув від більшовицької кулі, переходячи радянсько-німецький кордон, щоб урятуватися від арешту.

Коли почалася Друга світова війна, Роксолана Петрівна була у Львові. Німці-нацисти абсолютно відрізнялися від австрійців Габсбурзької імперії, яких ще пам’ятала місцева людність. На все життя закарбувалася їхня жорстока поведінка, а також трамваї, поділені на дві секції – незалюднена секція “Nur für Deutsche” та переповнена секція для решти мешканців. Згодом сім’я переїхала до Відня. Після визволення Відня Червоною армією, мати Лідія Юліанівна та Роксолана Петрівна повернулися до Львова. Повоєнний Львів містив нові небезпеки для українських інтелігентів (чимало цвіту нації тоді депортували у Сибір чи Казахстан), але до Львова прибуло багато й українських патріотів із ВЕЛИКОЇ України, які уміли виховати почуття соборності українців. Оце найсвятіше почуття нашої єдності разом із любов’ю до Українського Слова Роксолана Петрівна пронесла крізь усе своє життя і передавала всім своїм учням.

З 1945 р. до 1951 р. навчалася в СШ № 36 міста Львова. Закінчила школу із золотою медаллю, і тому без екзаменів вступила 1951 р. до Львівського державного університету імені Івана Франка на відділ англійської філології факультету іноземних мов. Його закінчила 1956 р., здобувши диплом з відзнакою за спеціальністю “англійська філологія”.

Враховуючи факти біографії, Роксолану Петрівну не допустили до викладання у Львівському університеті. Саме тому вона викладала англійську мову у групах інтенсивного вивчення у Львівській державній консерваторії імені М. В. Лисенка і пройшла кар’єрний шлях від старшого викладача кафедри іноземних мов (1956–1978) до доцента (1978–1989) й професора (1989–1991). Маючи велике педагогічне

навантаження, вона зуміла стати знаменитим фахівцем у теорії та історії перекладу, фразеології, контрастивній лінгвістиці.

У 1992 р. на запрошення ректора Львівського державного університету імені Івана Франка – Івана Вакарчука – нарешті Роксолана Петрівна переходить працювати в університет. Спочатку вона працює на кафедрі англійської філології, а 1998 р. організовує та очолює кафедру перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура. Її натхнення й подвижницька праця сприяла тому, що відділ англо-українського перекладу зріс від 14 студентів (перший набір 1996 р.) до шістьох сотень тепер (загальна кількість студентів кафедри). Р. П. Зорівчак як науковий керівник 14 кандидатських дисертацій та консультант двох докторських дисертацій з перекладознавства зробила неоціненний внесок у зростання кадрового потенціалу очолюваної нею кафедри.

Серце Роксолани Петрівни перестало битися 16 жовтня 2018 р.

На становлення Роксолани Петрівни як науковця вирішальний вплив справили Юрій Олексійович Жлуктенко та Григорій Порфирович Кочур, які відкрили для неї світ перекладознавства та контрастивної лінгвістики. Змінивши сферу своїх зацікавлень від історії англійської мови до перекладознавства, під керівництвом проф. Ю. О. Жлуктенка 1976 р. оборонила кандидатську дисертацію на тему “Фразеологія письменника як проблема перекладу (на матеріалі перекладів поетичних творів Т. Г. Шевченка англійською мовою)”. Докторську дисертацію на тему “Лінгвостилістичні характеристики художнього тексту і переклад (на матеріалі англійських перекладів української прози)” оборонила 1987 р. на разовому захисті в Київському державному університеті імені Тараса Шевченка. Оскільки дисертація мала дві спеціальності – “германські мови” та “порівняльно-історичне, типологічне і зіставне мовознавство, теорія перекладу”, – до членів вченої спеціалізованої ради запросили найчільніших представників московської школи перекладу – професорів В. Н. Комісарова та Г. В. Чернова, а опонентами були професори В. А. Кухаренко, М. М. Пилинський та О. І. Чередниченко.

Серед дослідчих зацікавлень Р. П. Зорівчак – насамперед вивчення історії та лінгвостилістичних своєрідностей сприйняття Українського художнього Слова в англійському світі: найбільше розглядала питання перекладу творів Лесі України, Тараса Шевченка та Івана Франка. Її розділ “Українсько-англійські літературні взаємини” у третьому томі п’ятитомовика “Українська література в загальнослов’янському і світовому літературному контексті” [2] є системним дослідженням з історії перекладу української літератури в Британії та з рецепції англійської літератури в Україні. Розділ є настільки вичерпним і комплексним, що нестача аналогічного дослідження за час після 1988 р. виглядає особливо гострою. Після відновлення Української Незалежності Роксолана Петрівна звертала особливу увагу на націєтворчу природу українського перекладу, його історію, еволюцію думок про переклад. Вона досліджувала націєтворчі концепції І. Я. Франка та Ю. В. Шевельова, активно працювала над утвердженням англійської Шевченкіани як окремої дослідчої галузі, розвивала Кочурознавство й Лукашознавство. Роксолана Петрівна та її учні розбудували в українському перекладознавстві цілий напрям персонологічних студій, створивши творчі біографії визначних майстрів перекладу: Василя Мисика, Віктора Коптілова, Михайла Рудницького, Віри Річ та ін.

Чимало зроблено у галузі бібліографії, підготовлено низку покажчиків, які ще довго служитимуть історикам перекладу та перекладознавства. Р. П. Зорівчак належала ініціатива створення серії перекладознавчих бібліографій Наукової бібліотеки Львівського університету. Саме вона – науковий редактор та автор передмови біобібліографічного покажчика “Григорій Кочур” (Львів, 1999; друге видання, доопрацьоване і доповнене – 2006), – першої персональної бібліографії перекладача і перекладознавця в Україні; науковий редактор та співавтор передмови біобібліографічного покажчика “Микола Лукаш” (Львів, 2003); науковий редактор і автор передмов бібліографічних покажчиків “Чужоземне письменство на сторінках західноукраїнської періодики (1914–1939)” (Львів, 2003) та “Українське перекладознавство ХХ сторіччя” (Львів, 2013). Вона – також член редколегії та автор передмови фундаментального двотомового видання теоретичних праць Г. П. Кочура “Література та переклад” (Київ, 2008).

Чимало зусиль приділяла Р. П. Зорівчак випрацюванню концепції вишколу перекладачів та удосконаленню методики викладання перекладознавчих дисциплін. Як послідовниця школи Юрія Жлуктенка для вивчення контрастивної граматики української та англійської мов, вона досліджувала частини мови у міжмовному зіставленні та обґрунтувала принципи транслітерації українських назв графічними засобами англійської мови. Тому в українській науковій спільноті Роксолану Петрівну знають як видатного перекладознавця та засновника львівського осередку української перекладознавчої школи.

В усьому світі опублікований досконалий текст, що став надбанням наукової громадськості, є мірилом праці вченого. Можна з упевненістю стверджувати, що ім'я Роксолани Зорівчак добре відоме в науковому світі саме завдяки якісним і кількісним показникам її праці. За даними трьох біобібліографічних покажчиків [3; 4; 5] та праць, виданих після них, можна полічити, що загальна спадщина Роксолани Петрівни становить 1213 авторських публікацій. Глибокоерудований філолог, вона присвятила себе вивченню історії перекладацтва в Україні та історії англійських перекладів української літератури, зокрема англійської рецепції творів Тараса Шевченка й Лесі Українки. Предметом досліджень ученої є перекладацька творчість І. Франка, М. Старицького, Г. Кочура, М. Лукаша, А. Содомори та інших відомих майстрів українського перекладу. В численних працях, опублікованих в Україні й за кордоном, Р. Зорівчак досліджує еволюцію принципів і підходів в українському художньому перекладі, розглядає різні типи перекладацької інтерпретації – від переспіву, травестії до глибоковдумливого прочитання першотвору та його адекватного відтворення. Пропагуючи найкращі здобутки української перекладацької школи, вона не оминає проблемних питань, пов'язаних з історичною долею перекладу в Україні, який постійно змушений був долати перепони на шляху свого розвитку.

Окремо варто наголосити на участі Р. Зорівчак в енциклопедичних виданнях. Праця енциклопедиста вкрай важка тим, що потрібно підтвердити дані, які не перебувають у легкому доступі. В українських енциклопедіях – а саме: “Українська літературна енциклопедія”, “Українська мова”, “Українська радянська енциклопедія” та “Енциклопедія сучасної України”, “Шевченківський словник” та “Шевченківська енциклопедія”, “Наукове товариство імені Шевченка” – уміщено кілька сот статей

авторства Р. Зорівчак, де копійкою працею зібрано й осмислено факти з історії нашої культури й науки, представлено вагомі здобутки українознавців, повернено в активну рецепцію чимало наших видатних діячів.

Крім енциклопедичних статей, Роксолана Петрівна написала чимало рецензій. Чимало авторів отримало моральну підтримку, чимало книг потрапило до більшої кількості читачів. Рецензент “вписувала” книгу у сучасний побутовий контекст читача. Книга представлялася на тлі епохи, і тепер, коли часи змінюються надто швидко, цікаво перечитувати ці рецензії як документи доби. Рецензії сповнені глибоко змісту й влучних спостережень, але читаються вкрай легко. Їм властивий певний іронічний гумор. Навіть сьогодні нічого не змінюється у способі дискутувати про мову, про що Роксолана Петрівна висловила так: “Українці люблять дискусії на мовні теми. Дискутують майже всі, але справжніх знавців мови, виразників її духу в нас не так уже й багато” [1, с. 193].

Найбільший корпус публікацій Р. Зорівчак пов’язаний із історією українського перекладацтва та перекладознавства. Зі сторінок її статей надалі промовляють до нас найвидатніші наші перекладачі та дослідники, а подаючи фактаж, авторка підтримує його розлогим аналізом і ділиться спогадами із наукового життя. Тому “історичні” статті Р. П. Зорівчак дуже часто мають джерелознавчу вартість.

Окремо відзначимо вагомий внесок Р. Зорівчак у розбудову теорії художнього перекладу. Творчо розвинувши ідеї І. Франка, М. Рильського та інших перекладознавців про нерозривну єдність змісту й форми у процесі відтворення художнього цілого, Р. Зорівчак зосередила свою увагу на вивченні того, що визначає національну своєрідність оригіналу. Її монографії “Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія” (Львів, 1983), “Реалія і переклад” (Львів, 1989), кандидатська й докторська дисертації переконливо доводять, що національно марковані одиниці першотвору, як носії інформації про інший культурний простір, є найскладнішими з погляду перекладу, оскільки, природно, не мають прямих, повних відповідників у цільовій мові.

З іншого боку, нехтування ними може призвести до суттєвих смислових і стилістичних втрат у перекладі, адже саме національне часто визначає зміст і стилістику першотвору. Аналізуючи багатий фактичний матеріал українських та англійських художніх перекладів, авторка вибудовує свою концепцію розв’язання згаданої вище проблеми, окреслює різні можливості існування “неперекладного в перекладі”. Запропонована нею типологія способів відтворення реалій, національно маркованих образних фразеологізмів є на сьогодні найповнішою в українській (і не тільки в українській!) теорії перекладу.

Зорівчак Р. П. була палкою поборницею чистоти перекладеного слова, багато уваги приділяла проблемі культури мови перекладної літератури, зокрема питанням чіткого розмежування потрібних і непотрібних запозичень, збереження мовної своєрідності, властивої українській нації. Загострення цієї проблеми останнім часом викликано посиленням тиску на українську мову з боку глобальних мов, зокрема англійської, та відсутністю дієвих механізмів захисту української мови від надмірного іншомовного впливу.

З погляду перекладознавця написано книгу “Боліти болем слова нашого...” (Львів, 2005; Тернопіль, 2008), де Р. П. Зорівчак занурюється у проблематику мовної інтерференції, коли під впливом російської або англійської мов український мовець витворює гібридну форму, що приживається спочатку в усному мовленні, а потім і в письмовому. Дослідниця наголошувала на триплановості цієї проблеми, яку можна сформулювати так: мова належно побутує і розвивається, коли не ламаються лексико-граматичні своєрідності мовної системи, не збіднюється лінгвостилістичне багатство мовленнєвих жанрів, не порушуються права мовних громад. Книга стала посібником доброго українського мовлення, яких ніколи не буває забагато, про що свідчать численні довідники з ужитку англійської мови, як-от Гарпера, Фавлера, Вебстера тощо. Цікаво, що у першому виданні книги читач має змогу прочитати про найвагоміші лексикографічні видання початку ХХІ ст., адже Р. Зорівчак завжди оперативної відгукувалася й рецензувала всі вартісні видання для ширшого читача. Також тут подано правила передачі звучання українського ономастикону графемами англійської мови, де запропоновано розв’язки для збігу деяких графем української мови (“зг”, “ий/ій”, палаталізація).

Зорівчак Р. П. доклала чималих зусиль для впровадження і популяризації українського перекладознавства у світі – була учасницею багатьох міжнародних форумів, викладала українську мову та переклад в Інституті славістики Лондонського університету як стипендіат Британської ради (1991/92 н. р.), перекладознавство й фразеологію в Іллінойському університеті в Урбана-Шампейн як стипендіат наукових обмінів імені В. Фулбрайта (1997). На подарованих їй книгах та відбитках статей можна знайти автографи найчільніших філологів світу. Роксолана Петрівна виступала з науковими доповідями на численних міжнародних конференціях в Україні, Великій Британії, Польщі, Словаччині, Сербії, США. За кордоном вона опублікувала низку важливих перекладознавчих праць, які свідчать про здобутки української філологічної науки.

Невід’ємною частиною життя Роксолани Петрівни була її праця в НТШ, в роботу якої вона включилася одразу із відновлення діяльності Товариства в Україні (1989). 28 березня 1992 р. її обрано дійсним членом НТШ, і впродовж багатьох років вона була членом Президії НТШ. Вона очолювала Комісію всесвітньої літератури імені Миколи Лукаша, роботу якої спрямовувала насамперед на повернення вилучених імен і праць української національної науки й культури у нинішній суспільний простір. Вона організувала чимало зустрічей, на яких львівська громадськість змогла ближче познайомитися й поспілкуватися з Мирославом Лабунькою, Вірою Річ, Петром Фединським. На таких зустрічах обговорювалися цікаві теми, презентувалися видання, відбувалося спілкування між усіма учасниками.

Роксолана Петрівна була членом редколегій багатьох наукових вісників, журналів та збірників. Особливо вагомою була її участь у науковому збірнику Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка “Теорія і практика перекладу” (Київ, 1979–1994), що об’єднав усіх перекладознавців України та сусідніх країн. Найбільше, без сумніву, перекладознавче видання України за обсягом та вагою ініціювали Ю. О. Жлуктенко й О. І. Чередниченко. Зусиллями редакційної колеги на чолі з О. І. Чередниченком упродовж 15 років на сторінках журналу з’явилося близько 400 статей, рецензій,

повідомлень, що висвітлювали найрізноманітніші аспекти досліджень українських (та не тільки) перекладознавців.

За вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки в Україні Р. П. Зорівчак нагороджена Почесними грамотами Верховної Ради України (2004) та Міністерства освіти і науки України; у 2002 р. – почесним знаком “Відмінник освіти України”; 2004 р. вона стала лауреатом нагороди Ярослава Мудрого в галузі науки і техніки АН ВШ України, а у 2009 р. їй було вручено найвищу академічну нагороду – Святого Володимира. Належним визнанням її внеску в національну науку і культуру стали Літературні премії імені Григорія Кочура (2010) та імені Миколи Лукаша (2013). 2016 р. її нагороджено Орденом Княгині Ольги (III ступеня). Останню відзнаку вона сприйняла як символ, адже Президент України Петро Порошенко підписав указ про нагородження у День Соборності України.

Особистість у науці важить чимало. Хоча історики тепер прагнуть залучати об’єктнопобудовані концепції й уникати міжсуб’єктних інтерпретацій, та все ж спроба поглянути на розвій науки очима однієї особистості часом дасть більший поштовх, адже поступ творять саме такі індивіди-особистості. Їхня наукова інтуїція, робочий запал, влучні – і навіть подекуди хибні – висновки гострять розум майбутніх науковців.

Підсумки 50 років (1967–2018) невтомної науково-педагогічної праці Роксолани Зорівчак на ниві перекладознавства – це скарб Української Нації, без якого нам сьогодні було б значно важче змагатися із перекладознавчими школами світу. Утім кінець земного життя Роксолани Петрівни не може порушити її творчу робітню, у якій закладена праця, наукові мрії та дослідчі плани плодоноситимуть надалі серед колег і послідовників.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зорівчак Р. Боліти болем слова нашого... Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 294 с.
2. Зорівчак Р. *Українсько-англійські літературні взаємини. Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті*. Т. 3. Київ, 1988. С. 88–154.
3. Роксолана Зорівчак: біобібліогр. покажч. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Наук. б-ка ; уклад. Г. Домбровська та ін. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. 368 с.
4. Роксолана Зорівчак: біобібліогр. покажч., 2004–2011. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Наук. б-ка ; уклад.: Г. Домбровська, О. Пилипчук, У. Романюк. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 365, [8] с.
5. Роксолана Зорівчак: біобібліогр. покажч., 2011–2017. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Наук. б-ка ; уклад.: Г. Домбровська, М. Мазепа, В. Хасхачик. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 344 с.

## REFERENCES

1. Zorivchak R. Bolity bolem slova nashoho... [Experiencing the Pain of our Word...]. Lviv : LNU im. I. Franka, 2005. 294 s.
2. Zorivchak R. Ukrayinsko-anhliyski literaturni vzayemyny [Ukrainian-English Literary Relations]. *Ukrayinska literatura v zahalnoslovyanskomu i svitovomu literaturnomu konteksti* [Ukrainian Literature in Slavic and World Literary Contexts]. Т. 3. К., 1988. S. 88–154.
3. Roksolana Zorivchak: biobibliohr. pokazhch / Lviv. nats. un-t im. Ivana Franka, Nauk. b ka; uklad. H. Dombrovska ta in. Lviv : LNU im. Ivana Franka, 2004. 368 s.
4. Roksolana Zorivchak: biobibliohr. pokazhch., 2004–2011 / Lviv. nats. un-t im. Ivana Franka, Nauk. b-ka ; uklad.: H. Dombrovska, O. Pylypchuk, U. Romanyuk. Lviv : LNU im. I. Franka, 2011. 365, [8] s.
5. Roksolana Zorivchak: biobibliohr. pokazhch., 2011–2017 / Lviv. nats. un-t im. Ivana Franka, Nauk. b-ka ; uklad.: H. Dombrovska, M. Mazepa, V. Khaskhachyk. Lviv : LNU im. I. Franka, 2018. 344 s.

*Стаття надійшла до редколегії 26.02.2020*

*Прийнята до друку 03.04.2020*

## ROKSOLANA ZORIVCHAK AS A STALWART OF UKRAINIAN TRANSLATION STUDIES

**Oleksandr Cherednychenko**

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,  
14, Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01017  
olchered@univ.kiev.ua*

**Taras Shmiher**

*Ivan Franko National University of Lviv,  
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000  
t\_shmiher@ua.fm*

The article provides data on life, research and teaching by Professor Roksolana Petrivna Zorivchak, Doctor of Linguistics, Chairperson of the Hryhoriy Kochur Translation/Interpreting Studies and Contrastive Linguistics Department at Ivan Franko National University of Lviv. Professor R. Zorivchak was also a member of the Ukrainian Academy of Sciences of Higher Education, full member of the Taras Shevchenko Scholarly Society, member of the National Writers' Union of Ukraine. For her scholarly achievements, R. Zorivchak has been honoured with the title of Outstanding Teacher and Educator of Ukraine. For her contribution to the development of Ukrainian culture, R. Zorivchak was awarded the Order of Princess Olha by the President's Decree. As a researcher, Zorivchak has made a significant contribution to the theory of translation and is generally credited for her research of issues relating to historical, cultural and linguostylistic aspects of the introduction of Ukrainian literature to the English-speaking world and, conversely, the reception of the English-language literatures by Ukrainian public. Prof. R. Zorivchak's works have, in effect, made a study of T. Shevchenko's English language translations and those of I. Franko separate branches of Translation



Studies, areas of research in their own right. Professor R. Zorivchak also worked to formulate a concept of translator/interpreter training and to develop methods of teaching specifically Translation/Interpreting Studies disciplines. R. P. Zorivchak placed a lot of emphasis on the language of translated works. Most notably, she gave considerable attention to issues related to making clearcut distinctions between reasonable versus unreasonable borrowings, as well as to issues of keeping the linguostylistic uniqueness of the Ukrainian language intact. Her writings demonstrates a multifaceted personality of R. P. Zorivchak as a consummate researcher and teacher, the founder of the first ever Translation/Interpreting Studies Department in Lviv and a public figure in the context of social, cultural and academic life of the second half of the 20th century as well as the early 21st century in Ukraine.

*Key words:* Roksolana Zorivchak, translation theory, translation history, contrastive linguistics, personology, Ukrainian, English.